

Kansanedustajille tulee paljon kansalaispalautetta sisäilmaongelmista

Satu Hassi 28.2.2019, eduskunnan ympäristövaliokunnan pj

Sisäilmasta tulee paljon hätähuutoja

- Järjestöjä ja ryhmiä syntyy jatkuvasti: Asumisterveys AsTe, Homepakolaiset, Vihaiset äidit, vaalien 2019 sisäilmasitoumus ...
- Traagisia tapauksertomuksia tippuu sähköpostiin jatkuvasti
- Kansanedustajien sisäilmaryhmän fb-kyselyyn vastauksena tuli yli 100 tapauksertomusta, osa todella surullisia
- Kansalaispalautteessa paljon kokemusta, ettei sairastumista oteta todesta, epäluottamusta koko poliittista päätöksentekoa kohtaan
- Ongelma on tunnistettu viimeistään 1990-luvulla, miksi emme ole pidemmällä ratkaisemisessa?

Sisäilmaryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Sisäilmaryhmä ja 9 järjestöä laativat ehdotuksensa tärkeimmiksi toimenpiteiksi, 33 ehdotusta. Keskeisimmät:
 - **Jokaisella oikeus työskennellä ja opiskella terveessä tilassa. Jos ihminen oireilee/sairastuu tietyssä tilassa, hänellä pitää olla oikeus siirtyä opiskelemaan/työskentelemään tilaan, jossa oireita ei tule.**
 - **Rakentajan vastuuta tulee selkiyttää. Sen joka tekee virheen (esim pinnoittaa betonirakenteen ennenkuin se on kuiva) pitää vastata korjauksesta ja muista virheen aiheuttamista kustannuksista.**
 - **Lisää tutkimusta tekijöistä, jotka sisäilmassa aiheuttavat sairauksia/oireita.**
 - **Hoidon valinnan kriteerinä tulee olla, että se auttaa.**
 - **Sairastuneille kuuluu sosiaaliturva.**

Varovaisuusperiaate vs oireiden leimaaminen psyykkisperäisiksi

- **Kaikkia vaikutusmekanismeja, jotka sisäilmassa sairastuttavat ihmisiä, ei tunneta, mutta tiedetään:**
 - **Monet kostuneissa rakenteissa viihtyvät mikrobit tuottavat hyvin voimakkaita toksineja, esim aflatoksiini – joita ei sallita ruoassa.**
 - **Ihminen hengittää 10-20 m³ ilmaa/vrk. Altistuminen keuhkojen kautta voi olla monta kertaa vaarallisempaa kuin altistuminen ruoansulatuskanavan kautta.**
- **Tutkimuksissa on löydetty korrelaatiota esim:**
 - **Huoneen yläpölyn toksisuuden ja huoneen käyttäjien oireilun välillä**
 - **Homeen tai viemärin hajussa työskentelyn keston ja useiden sairauksien välillä**
 - **Jos näiden tutkimusten tekotavasta löytyy kritisointavaa, pitäisi tehdä jatkotutkimuksia, eikä ”ampua viestintuojaa”.**

Ilman selkeää ohjeistusta markkina on vapaa puolivillaisille ratkaisuille ja vippaskonsteille

- Joka puolella halutaan päästä sisäilmaongelmista eroon.
- Ilman selkeää ohjeistusta ongelmien todentamisesta ja ratkaisemisesta
 - markkina on auki vippaskonsteille ja puolivillaisille remonteille
 - kuka tahansa voi julistautua asiantuntijaksi
 - vallitsee ylipäänsä epätietoisuus siitä, tarvitaanko korjauksia/ toimintatavan muutosta
 - oikeusturva ei toteudu
- Esim tiivistyskorjauksia tehdään paljon, vaikka kokemukset eivät vakuuta

Ilmanvaihto huolestuttaa

- Kesällä 2008 tutkittiin 4 helsinkiläiskoulun ilmanvaihtokanavia, näytteitä suodattimista ja kanaviin kertyneestä pölystä. Kaikkien koulujen tulo- ja poistoilmakanavista löytyi mykotoksiineja, mm Stachybotrys-sienen toksiineja ja aflatoksiinia. (Hintikka et al 2009)
- Aamulehti 25.2.2019: Tekeillä valtakunnallinen suositus, jonka mukaan koulujen ilmanvaihto pitää katkaista öiksi ja viikonlopuiksi.
- Energiansäästö on välttämätöntä, mutta luodaanko ilmanvaihdon katkaisulla koulujen ilmanvaihtokanaviin otolliset kasvuolot (mm sopiva kosteus) toksiineja tuottaville homeille ja muille mikrobeille? Löytyisikö älykkäämpi tapa säästää energiaa?

Myös sairastuminen aiheuttaa kustannuksia

- Remonttien ja uudisrakennusten kustannukset näkyvät budjetissa yksiselitteisinä ja välittöminä
- Mutta myös työ/opiskelutehon aleneminen, sairauspäivät ja pidempiaikaiset sairastumiset aiheuttavat kustannuksia
- Jotta voidaan tehdä oikeasti taloudellisesti järkeviä päätöksiä, laskelmissa pitää näkyä molemmat puolet.